

takem so predvojne cene nekako splošno merilo. In akoprav se tudi s tem ne strinjamo in ne uvidevamo utemeljenosti tega merila — hočemo vendar kreniti po tej poti, ker ne vodimo kakšne znanstvene razprave, pač pa praktično opazujemo draginjo.

Pričeti hočemo z denarjem — z zlatom: ostali bomo pri gornjem merilu. Pred vojno je veljala papirnata krona toliko kot srebrna ali zlata, to pa zato, ker je papirnata, oziroma srebrna krona bila „pokrita“ z zlatom. Kadarkoli si hotel, si dobil v državni banki za papirnate krona — prave zlatnike, cekine. V trgovini in prometu ni nihče delal nikakih razlik med papirnati in zlatimi kronami. Za papirnato krono si lahko ravno toliko kupil, kakor za zlato.

Danes je to drugače. Danes stane na tuzemski borzi ena zlata krona 35 naših odnosno 700 avstrijskih kron. Tako je po vsem svetu. Potem se ravnaajo, oziroma bi se morale ravnati vse cene. Vse predvojne cene bi se morale potemtakem pomnožiti s 35 in se le po tej množitvi je mogoča pravilna sodba o draginji. Po gornjem dejstvu je „drago“ torej samo ono blago, ki se danes ceni po 35 krat pomnoženi predvojni ceni.

Oglejmo si to na primerih. Pred vojno je stal liter mleka 20 vinarjev. Po računu 20 krat 35 bi liter mleka danes moral stati 7 K, ker bi to odgovarjalo vrednosti denarja. Ker pa stane mleko danes 19—12 K, lahko rečemo, da je mleko dandanes drago. Pred vojno si dobil kravo za kakih 400 K. Taka krava bi dandanes morala stati (400 krat 35) 14.000 K. Toliko pa ne stane, zato pravimo, da je krava že nekoliko bolj po ceni. Pred vojno je stal hektoliter vina 40 kron. Po gornjem računu (40 krat 35) bi vino moralo stati 1400 K. Ker pa stane več, je vino dražje. Pred vojno je stal kg modre galice okoli 50 vin. Danes bi morala stati (50 krat 35) 1.750 kron. Galica stane danes več in zato je dražja nego pred vojno. Ta način računanja naj si zapomnijo pred vsem oni, ki kupujejo, oziroma prodajajo zemljo.

Tisti, kateri je cenil oral svoje zemlje pred vojno na 1000 K in je isto zemljo danes cenil na 20.000 K, ni pregenil niti za en sam vinar: cenil jo je ravno tako, kakor pred vojno. Tisti, ki ta oral kupi za 35.000 K, ga je kupil za predvojno ceno. Če kupi za 30 tisoč K je kupil po ceni. Če bi bil tisti, ki je svoj oral zemlje pred vojno prodal za 1000 K, ta denar dobil v cekinih in jih danes menjal, bi dobil za 1000 zlatih kron ravno 35.000 K. Zato je — kakor smo rekli — cena 35 tisoč K isto kakor predvojna cena.

Sedaj si pa oglejmo, kako stoji ta stvar v državnem gospodarstvu.

Državni in drugi uradniki plačujejo dandanes vse potrebščine 35 krat dražje nego pred vojno in zato zahtevajo po vsej pravici 35krat višje plače od predvojnih. Ker tega ne dobi- vajo, zato vlada med uradništvom pomanjkanje. Kdor ve, kaj se pravi, za slabo hrano ali plačo delati, se ne bo protivil zahtevam nižjega uradništva. Država mora svojemu uradništvu povisati plače vsaj toliko, da uradniki zamerejo živeti in si nabaviti svoje potrebe. (Kako lahko bi s tistimi milijoni, ki so jih plačali za centralistično ustavo, zamašili luknje pomanjkanja med uradništvom! Op. ur.)

Samoobsebi je razumljivo, da državi ne pada denar z neba. Ako ona zviša svoje izdatke 35krat, mora zvišati tudi svoje dohodke. Toda proti temu se ustavljajo vsi davkoplačevalci brez razlike. Mi vemo, da se zvišanju davkov ne bomo mogli odtegniti, in vemo, da so brezizjemno vse evropske države — celo Amerika — zvišale davke; čitali smo, da izdelujejo tudi v Beogradu načrte za zvišanje davkov. Če bodo sedanje vladne stranke zvišale davke, zahtevamo upravičeno:

1. Da se naloži davke vsem državljanom brez razlike.
2. Da povišanje davkov ne sme ostati trajno, temveč samo tako dolgo, dokler vlada draginja. Davki naj sorazmerno padajo s cenami.
3. Zemljiškega davka naj ne zvišajo, ker se zemljiška renta ni zvišala in se zato tudi zemljiški davki ne sme zvišati.

Nikdo ne plačuje davkov radevolje. Če jih pa že plačujemo, zahtevamo s polno pravico, da se obdačenje ne vrši po dvojni meri.

Župani in občinski odborniki pozor!

Liberalci in samostojneži pripravljajo našim županom in občinskim odbornikom nove limance. Med ljubljanskimi in mariborskimi demokrati se je radi razdelite Slovenije na dvoje oblasti razvila ljuta borba. Ker se mariborski demokrati bojijo, da bi ljubljanski bratci s pokrajinskim namestnikom Hribarjem vred, zmagali s svojo zahtevo po eni (nedeljni) oblasti, hočejo izvesti nekak plebiscit ali ljudsko glasovanje za ustanovitev mariborske oblasti. Prepričani smo, da bodo liberalni centralisti nadlegovali naše župane, da naj se v imenu svojih občan s podpisi izjavijo za ustanovitev mariborske oblasti.

Župani in občinski odborniki, somišljeniki Slovenske ljudske stranke! Ogromna večina spodnještarskih, prekmurskih in koroskih občin se je odločno izrekla za nedeljivo, enotno in avtonomno Slovenijo, v kateri naj razen slovenskega ljudstva nikdo ne komandira! Mi nočemo nikakih oblasti, katerim bi načelovali iz Beograda imenovani kraljevi namestniki. Centralistični bič bo žvižgal po naših hrbtih vse dotlej, dokler ne izvojujemo popolne avtonomije ali samouprave. Samo uprave, kakor jih obljubljajo samostojni in demokratski centralisti, so navidezne, lažjive. Vsa oblast bo vtelesena v osebi „velikega župana“, ki bo sprejemal svoja navodla iz Beograda in se ne bo brigal za upravičene zahteve ljudstva. Pravočasno vas svarimo: ne podpisujte nobenih izjav za ustanovitev mariborske oblasti! Z vašimi podpisi bi priznali veljavnost beograjskega centralizma. Postali bi ubijalci svobode slovenskega ljudstva. Ne gre za eno ali dve oblasti, marveč za neodvisnost slovenskega ljudstva. Če dobite sumljive dopise in okrožnice poženite jih v peč. Samostojnim in liberalnim agitatorjem pokažite vrata in povejte jim, da ste neizprosni sovražniki beograjskega centralizma. Bodite prepričani, da se proti volji Slovencev in Hrvatov v naši državi vladati ne sme in ne more!

Železniška zveza Gornja Radgona-Ljutomer.

(Dopis iz Ljutomera).

Naše težavne razmere v Ljutomerskem in prekmurskem okraju, so znane. V naši javnosti in v našem časopisu pa ne najdemo onega zanimanja, katerega ta važna stvar zahteva.

In zakaj propadajo čim bolj naši lepi in bogati kraji? Ker se čez leto in dan nimamo železniškega prometa. Da se je proga Gornja Radgona-Ljutomer morala zaradi pomanjkanja premoga ustaviti, se je poročalo v naših časopisih kar s par besedami, tako mimogrede, ne oziraje se, kaj to pomeni, da je ena celotna dežela, v širokosti do 100 km odtrgana od drugega sveta in od drugih krajev naše države. In ta pozabljeni svet je eden naših najlepših in najplodnejših krajev.

Iz Maribora dobivamo z vozom razne predmete, ako vreme to dovoli. Druge predmete, kakor premog, drva, krmo, gnojilo, cement, apno itd. ni mogoče s tem sredstvom dovažati. Na tak način se podražuje nepotrebno vsaka stvar.

Vsak človek se treznimi možgani se vpraša: Ali je to treba, da se ljudstvo tako muči in pusti gospodarsko propadati? Nobena industrija se ne more gibati, nobena trgovina širiti. Kmetijstvo propada in delavci so brez posla. In naša vlada gleda hladnokrvno to propadanje in ne učini nič, da bi se uredil železniški promet čez Avstrijo Maribor Ljutomer.

Neverjetno, da je treba toliko časa za ureditev take važne zveze in tudi ni verjetno, da naša država nima sredstev, da bi to vprašanje z Avstrijo dobrih ali gretim potom rešila. In zakaj se vzpostavljene vse druge železniške zveze z Avstrijo in samo pri nas ne? Prosimo vlado, da nam na to vprašanje odgovori. Vse vloge in deputacije so bile doslej brezuspešne. Tudi potrpežljivost ljudstva ima svoje meje.

Prlek.

Politični ogled.

Kraljevina SHS: V Zagrebu so se vršile v nedeljo, dne 11. t. m. občinske volitve. Izvoliti je bilo bilo 50 občinskih odbornikov: Belgrajska vlada je namreč odstavila bivšega župana Vjekoslava Heinzla, ker je njegova stranka (Hrvatska zajednica) v občinskem svetu sklenila, da mesto Zagreb ne sme biti zastopano pri pogrebu kralja Petra. Zajedničarji so napravili ta sklop z mržnjo napram centralistični politiki Pašičeve vlade. Ker posamezne hrvatske stranke niso mogle računati na uspešni izid borbe proti centralizmu, so se pa združile v takozvani Hrvatski blok. Združile so se: Hrvatska republikanska seljačka stranka (Radičeva stranka), Hrvatska zajednica in Hrvatska stranka prava. Nosilec kandidatne liste Hrvatskega bloka je bil Stjepan Radič. Vse stranke — razen „bloka“ se je volilne borbe udeležilo še sedem strank — so razvile strasno agitacijo, prednjačil je seveda blok. Volitve so se vršile v najlepšem redu in miru. Zmagal je Hrvatski blok, ki si je priboril od 50 — celih 36 mandator. 14 mandator so si razdelile vse ostale stranke. Ko je bil objavljen izid volitev, je po celem Zagrebu zavladalo velikansko veselje. Vršili so se manifestacijski obhodi, občinstvo je burno vzklikalo: „Živijo Radič, živijo republika, živijo Hrvatski blok in neodvisna Hrvatska!“ Zvečer je St. Radič imel pomemben govor, v katerem je podal pregled splošnega političnega položaja in rekel, da je zadnji čas, da se Belgrad spametuje. Ker je policija pričela zborovalce razganjati, je Radič pozval navzoče, naj se mirno razidejo, ker se ni treba bači za hrvatsko stvar in hrvatsko zmago. Volilni izid je bil sledeč: Radikali (Srbi) 154 glasov, noben mandat; socialni demokrati 454 glasov, 1 mandat; demokratski 2546 glasov, 6 mandator; neodvisni 819 glasov, 2 mandata; 214je 691 glasov, 2 mandata; ljudska stranka 365 glasov, 1 mandat; komunisti 104 glasov 2 mandata in Hrvatski blok — 15.207 glasov — 36 mandator.

Irska: Med Irsko in Anglijo so se vršile cela stoletja srdite državno-pravne borbe. Katoliški Irski so se borili za svojo neodvisnost, pri tem pa so jih ovirali protestanti iz severne groje Ulster. Anglija je v zadnjih letih s surovo silo zatirala irsko stremjenje po neodvisnosti. Irske voditelje so preganjali na vse načine. Tako so za časa vojne v Dublinu usmrtili irskega prvobornika Sir Roger Casemera. V zadnjem času, ko so Angleži uvideli, da tudi z orožjem ne morejo uničiti upornih Ircev, so pričeli z miroljubnimi pogajanjmi za sporazum. Angleski ministrijski predsednik Lloyd George, jako človekoljuben državnik, je sporazumno s irskim predsednikom De Valero položil trajne temelje za irsko angleški sporazum. Irski so potem takega dobili v okviru angleške države popolno neodvisnost, kot Indija, Kanada in druge dežele, ki jih imenujejo dominijone.

Naši tečaji

za voditelje in voditeljice društev in krajevnih organizacij naše stranke, za župane in vse zaupnike se vršijo:

V Svečini za župnije Svečina, Spodnja in Gornja Sv. Kungota, Sv. Jurij ob Pesnici in zahodni del St. Ilije v terek, dne 20. dec.

V Selnici ob Dravi za župnijo Selnica, Kamnica, Sv. Križ, Limbuš, Ruše, Puščava, Sv. Ožbolt in Sv. Duh v nedeljo dne 18. dec.

V Breznu ob Dravi za vse župnije marenberškega okraja na levem bregu Drave in za župnijo Ribnica na Pohorju ter Kapljo v nedeljo, dne 18. decembra.

V Cirkovcah pri Pragerskem za župnije Dravskega polja v terek, dne 27. dec.

Pri Sv. Urbanu blizu Ptuja za župnije Sv. Urban, Sv. Andraž, Sv. Bolfenk, Sv. Lovrene in del Vurberga v sredo, dne 28. dec.

Pri Veliki Nedelji za župnije gornjega dela velikonedeljske dekanije v četrtek, dne 29. dec.

V Središču za spodnji del ormoškega okraja v petek, dne 30. decembra.

V Poljčanah za župnije Lapore, Poljčane, Makole, Studence, del Sv. Jerneja, Loč in Kostrivnice in Sladkegore v soboto, dne 31. dec.

Pri Sv. Lenartu v Slov. gov. za cel lenartski okraj v ponedeljek, 2. in terek, 3. januarja v dvorani gosp. Arnuša.

V Crni na Koroškem za Crno in okoliške župnije Mežiške doline, dne 6. januarja, na praznik Sv. Treh Kr.

V Prevaljah za okoliške župnije ostale Mežiške doline v nedeljo, dne 8. januarja.

Agitirajte vsepovsod za obilno udeležbo na vseh tečajih!

Socialni tečaj v St. Lenartu. Dne 2. in 3. januarja se vrši v St. Lenartu za cel okraj dvodnevi socialni tečaj. Govorniki pridejo iz Maribora. — Govorniki bodo v vseh stvarih, ki sedaj zanimajo javnost, med drugim tudi o davčnem vprašanju. Vabljeni so na tečaj mladeniči, mladenke, možje in žene.

Izobraževalni tečaj v Brežicah bo dne 19. t. m. (ponedeljek pred Božičem) v veliki dvorani Narodnega doma. Govorniki poslance Skoberne in Kraina. — Govorniki bodo govorili: 1. o vaših kmetijskih zahtevah, 2. o našem združništvu, 3. o časopisu, 4. o davkih, posebno o dohodnini. Vabimo vse naše somišljenike brežiškega okraja, da se v obilnem številu udeležijo tega tečaja!

Županski tečaj v Celju se vrši na dan 18. t. m. (v nedeljo pred Božičem) v vrni dvorani pri „Belem volu.“ Ob 8 uri sv. maša v župnijski cerkvi, ob 9. uri začetek tečaja. Govorniki dva govornika iz Ljubljane. Župani in obč. odborniki, pridite!

Tedenske novice.

Cenjenim naročnikom! V letu 1922 bo stal Slovenski Gospodar v Jugoslaviji celoletno 12 dinarjev ali 48 K, polletno 7 dinarjev ali 28 kron, četrtletno 4 dinarje ali 16 kron. Izven Jugoslavije bo stal celoletno 25 dinarjev ali 100 kron. Ako bodo naši prijatelji napeli vse sile ter tako pridno agitirali za nove naročnike, da se število naročnikov podvoji, potem lahko obljubimo, da bo list izhajal vedno na osmih straneh. Naš list naj ne manjka v nobeni slovenski kršćanski hiši!

„Slov. Gospodar“ se širi. Naši pridni in deljavni razširjevalci so pridobili „Slov. Gospodarju“ izredno lepo število novih naročnikov. Agitacija se nadaljuje še do novega leta. Nabiratelje novih naročnikov in pridno agitatorce bodemo imenoma navedli ob Novem letu. Le pridno naprej, vrli prijatelji in prijateljice naše! Vršite veliko apostolsko delo za prepoved našega ljudstva. — Upravništvo nam poroča, da je od zadnjega našega poročila dobilo posebno mnogo novih naročnikov za „Slov. Gospodarja“, za „Stražo“ in za „Glasnik“ iz tehle župnij: Mala Nedelja 60, Slov. Bistrica 56, Stranice 34, Sv. Križ na M. polju 58. Le naprej, le naprej, dokler je še vetra kej!

Novo volitve za državni zbor ali skupščino so edina rešitev, da se razmere, posebno gospodarske v naši državi izboljšajo. Če bodo demokrati in samostojneži še nekaj časa v Beogradu na vladi, bo prišel burič in nas bo vse skupaj izlicital. Edina možnost je, če hočemo še kaj rešiti, da strmo-glavimo sedanjo vlado. Zategadelj moramo povsod zahtevati nove volitve.

Drofeniku se smejejo. Ko je Drofenik v zakonodajnem odboru nekaj govoril zoper takse, so se mu drugi počeli smejeti. Če se mu ne bi smejali, bi se Drofeniku posrečilo, da bi jih imel za norca. Pa so drugi bolj pametni kot Drofenik in tako je norec ostal pri Drofeniku. Kdo se ne bi temu smejal: samostojni minister Pucelj je podpisal ministrsko naredbo o visokih pristojbinah, samostojni Drofenik pa se čeljusti zoper te takse! Tako turbati se gospodje iz vladnih strank od svojih prijateljev ne dajo, zato si mora Drofenik neumne backe potiskati kje drugje. Pa jih kmalu ne bo našel nikjer več, ker so že vsi spoznali samostojno hinavstvo.

Bivši polposlanec Kirbš iz Prepolj je manjkal na zadnjem živinskem sejmu v Mariboru. Poprej je obiskal vsak sejmakako da je tokrat izostal.